

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Igora Pařízka a soudců JUDr. Jana Fifky a JUDr. Romany Novákové ve věci

žalobkyně: **Klášter Broumov servisní s. r. o.**, IČO 25948245
sídlem Klášterní 225, 550 01 Broumov
zastoupená advokátkou JUDr. Zuzanou Smítkovou, Ph.D.
sídlem Sokolovská 32/22, Karlín, 180 00 Praha 8

proti
žalovanému: **Benediktinské opatství sv. Václava v Broumově**, IČO 48648884
sídlem Klášterní 1, 550 01 Broumov

o určení neplatnosti výpovědi, eventuelně o určení existence závazkového vztahu a zdržení se jednání,

o návrhu žalobkyně na nařízení předběžného opatření,

k odvolání žalobkyně proti usnesení Okresního soudu v Náchodě ze dne 9. června 2026 č. j. 2 C 147/2026-133,

takto:

Usnesení okresního soudu **se** v odvoláním napadeném výroku I a III **zrušuje** a věc **se** v tomto rozsahu **vrací** okresnímu soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením okresní soud zamítl návrh žalobkyně na nařízení předběžného opatření, kterým by bylo uloženo žalovanému, aby byl povinen umožnit žalobkyni nerušený výkon prohlídkových programů v prostorách broumovského kláštera Benediktinského opatství sv. Václava v Broumově a dále ve hřbitovním kostele Panny Marie v Broumově, a to v rozsahu: a/ Klasická prohlídka - Každý den v časech: 9:00, 10:00, 11:00, 12:00, 13:00, 14:00, 15:00 a 16:00; Délka prohlídky: 60 minut, Klasická prohlídková trasa Kláštera Broumov začíná v 1. nadzemním podlaží, kde návštěvníci vstupují do hlavní části prohlídky. Odtud trasa pokračuje schodištěm do 2. nadzemního podlaží. Během výkladu se návštěvníci zastaví před vstupem do kostela, kde jsou seznámeni s významem a charakterem liturgických prostor. Ve 2. nadzemním podlaží pokračuje prohlídka kolem klášterní knihovny a dalších historických prostor. Následně trasa vede schodištěm směrem do nádvoří, kde klasická prohlídka končí, b/ Zkrácená prohlídka – refektář – Každý den v časech: 10:00, 13:00 a 15:00; Délka prohlídky: 30 minut. Prohlídka začíná na hlavním klášterním nádvoří. Turisté jsou před vstupem do kláštera (nejpozději před vstupem do refektáře) upozorněni na nutnost přemístění malých batohů ze zad na břicho; velké batohy si mohou odložit na pokladně prohlídkových okruhů. Dále jsou upozorněni, aby nesahali na artefakty ani nábytek. Během prohlídky jsou turisté informováni o historii kláštera, funkci klášterního refektáře, tehdejších zvycích a pravidlech, historické výzdobě místnosti a o vystavené kopii Turínského plátna. Po ukončení prohlídky průvodce odvede turisty zpět na nádvoří, c/ Zkrácená prohlídka – kostel sv. Vojtěcha – Každý den v časech: 11:00, 12:00 a 14:00; Délka prohlídky: 30 minut. Prohlídka začíná před kostelem sv. Vojtěcha. Turisté jsou informováni o pravidlech chování

v liturgických prostorách činného kostela a o dodržování návštěvního řádu kláštera. Po vstupu do kostela průvodce seznámí turisty s historií benediktinského řádu a broumovského kláštera. Skupina se s průvodcem pohybuje interiérem kostela a během prohlídky je seznámena s architekturou a výzdobou kostela. Zároveň jsou představeny duchovní hodnoty a význam relikvií a liturgických předmětů. Prohlídka končí u východu na kostelní nádvoří, d/ Noční prohlídka – Každou středu a každý pátek od 20:30; Délka klasické noční prohlídky: 90 minut, Délka noční prohlídky „Zajímavosti broumovského kláštera“: 120 minut Prohlídka „Zajímavosti broumovského kláštera“ začíná u kostela, kde jsou návštěvníci upozorněni na liturgické prostory. Trasa pokračuje lodí kostela a následně schodištěm u výtahu do sklepních prostor. Ve druhém podzemním podlaží vede chodba sklepů ke schodišti do prvního podzemního podlaží, kde si návštěvníci prohlédnou další sklepní prostory. Odtud trasa pokračuje schodištěm do druhého nadzemního podlaží. Zde návštěvníci vstoupí do opatských sálů, pokračují kolem fotografií u knihovny, přes galerii kostelů a opatskou galerii s bývalou opatskou pracovnou. Následně trasa pokračuje schodištěm zpět do prvního nadzemního podlaží, kde vede kolem historických desek v chodbě u refektáře do samotného refektáře. Prohlídka končí v nádvoří kláštera, e/ Od sklepa po půdu – Každou sobotu od 20:30; Délka prohlídky: 150 minut Prohlídková trasa „Od sklepa po půdu“ začíná u kostela, kde jsou návštěvníci nejprve upozorněni na charakter a význam liturgických prostor. Následuje průchod lodí kostela a poté pokračování na hlavní klášterní nádvoří, následně ke schodišti u výtahu, odkud trasa vede do sklepních prostor kláštera. Po návštěvě sklepů pokračuje prohlídka zpět do vyšších pater kláštera. V závěrečné části trasy návštěvníci procházejí druhým nadzemním podlažím, zastaví se u historických desek v chodbě poblíž refektáře a následně vstoupí do samotného refektáře. Celá prohlídka končí v klášterním nádvoří, f/ Fresková trasa – Příležitostně nebo na objednávku. Fresková prohlídka začíná v kostele sv. Vojtěcha. Odtud trasa pokračuje do vestibulu u nádvoří a po schodech k Muzeu, následně do vestibulu PAX DEI a dále do refektáře. Ve druhém nadzemním podlaží prohlídka pokračuje přes Opatské sály, poté komunikační část Dominik Prokop a končí u schodiště vedle sálu Dominika Prokopa“ (výrok I). Dále žalobkyni uložil zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Náchodě soudní poplatek z návrhu na nařízení předběžného opatření v částce 1 000 Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení (výrok II) s tím, že po právní moci tohoto usnesení bude žalobkyni vrácena složená jistota ve výši 50 000 Kč (výrok III).

2. Proti usnesení podala žalobkyně odvolání, výslovně do jeho výroku I. Trvala na nařízení předběžného opatření. Namítala, že mezi účastníky byla 2. 12. 2011 na dobu do 1. 1. 2042 uzavřena innominátní (nepojmenovaná) smlouva, na základě které se žalobkyně zavázala pro žalovaného provozovat prohlídkové programy Broumovského kláštera. Přestože žalovaný smlouvu 18. 3. 2026 vypověděl pro nezaplacení doplatku odměny 300.000 Kč + DPH za rok 2025 (z roční odměny 1.200.000 Kč + DPH), dle ujednání v ní činí výpovědní lhůta 1 rok, která by běžela až do 31. 3. 2027. Žalovaný má nesprávně zato, že výpovědní lhůta zde činí jen 3 měsíce dle § 2310 o. z., který se však nepoužije, neboť mezi účastníky žádná nájemní smlouva uzavřena nebyla. Přesto žalovaný od 19. 6. 2026 fakticky znemožnil žalobkyni prohlídky provozovat, čímž jí vzniká nejen značná majetková újma v podobě ušlého zisku (cca 27.500 Kč denně), ale i další újmy a pracovní i obchodní komplikace (odchod zkušených zaměstnanců, ztráta zákaznické základny, ohrožení dobré pověsti a propagace) související s dosavadní cca 15letou a jinak bezproblémovou spoluprací s žalovaným (jež se dále týká společných investic, nájmu, apod). Navrhla proto, aby krajský soud napadené usnesení změnil tak, že návrhu na nařízení předběžného opatření vyhoví.
3. Žalovaný se k odvolání nevyjádřil.

4. Krajský soud jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o. s. ř.) po zjištění, že odvolání je přípustné (§ 201 o. s. ř.), obsahuje všechny podstatné náležitosti (§ 205 o. s. ř.) a je podáno osobou oprávněnou a včas (§ 201 a § 204 o. s. ř.), projednal odvolání bez jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.). Přezkoumal napadené usnesení i jemu předcházející řízení v mezích, ve kterých se žalobkyně domáhala jeho přezkoumání (§ 212 o. s. ř.) a přihlížel přitom i k důvodům, které nebyly v odvolání uplatněny (§ 212a odst. 1 o. s. ř.). Odvolání shledal opodstatněné.
5. Předně krajský soud připomíná, že předběžné opatření lze v průběhu již zahájeného řízení nařídit jen ze dvou důvodů, tj. je-li třeba, aby zatímně byly upraveny poměry účastníků, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí (exekuce) byl ohrožen (§ 102 odst. 1 o. s. ř.). Posouzení, zda je dána potřeba nařízení předběžného opatření závisí na okolnostech konkrétního případu. Má-li být předběžné opatření nařízeno, musí být prokázána nutnost zatímní úpravy poměrů mezi účastníky. U ostatních okolností významných pro nařízení tohoto předběžného opatření postačí, že budou alespoň osvědčeny, tedy že se s ohledem na okolnosti případu jeví jako pravděpodobné. Jen při splnění těchto podmínek může soud předběžné opatření nařídit (§ 75c odst. 1 o. s. ř.). Smyslem předběžného opatření přitom je stabilizovat a upravit poměry u účastníka či mezi nimi navzájem tak, aby se zabránilo nevratným krokům a aby konečné rozhodnutí soudu ve věci samé mělo ještě smysl, nepozbylo praktického významu a bylo možno jej vykonat.
6. Pro účely rozhodnutí této věci je zásadní posouzení otázky trvání mezi účastníky 2. 12. 2011 uzavřené smlouvy na dobu do 1. 1. 2042, na základě které se žalobkyně zavázala pro žalovaného provozovat prohlídkové programy Broumovského kláštera. Protože tato smlouva byla uzavřena ještě před 1. 1. 2014, tj. před účinností zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (o. z.), a z níže uvedených důvodů se spíše nejedná o smlouvu nájemní, řídí se, včetně jejich změn a zániku režimem zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku účinného do 31. 12. 2013 (obč. zák.) - viz přechodné ustanovení § 3028 odst. 3 a § 3074 o. z. Zákonem č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníkem se smlouva patrně řídit nebude, neboť na straně žalovaného se nejedná o podnikatele, ani jinou osobu ve smyslu jeho § 261.
7. Žalobkyni je nutno přisvědčit v tom, že dle obsahu této smlouvy se jedná spíše o smlouvu innominátní (nepojmenovanou) dle § 51 obč. zák., případně o smlouvu příkazní dle § 724 obč. zák., nikoliv však o smlouvu nájemní dle § 663 obč. zák., neboť její podstatou není přenechání nemovité věci (např. stavby kláštera) do užívání žalobkyni, nýbrž jen zajištění prohlídek v ní (jak už i správně uzavřel okresní soud v napadeném usnesení). Na tom nic nemění skutečnost, že konečný a spolehlivý právní závěr v tomto směru bude možno učinit až po provedeném dokazování týkajícím se výkladu projevu vůle účastníků při uzavírání této smlouvy ve smyslu § 35 obč. zák. Pro účely nařízení předběžného opatření však žalobkyně předloženou smlouvou dostatečně osvědčuje, že se o nájemní smlouvu nejedná.
8. Z toho dále vyplývá, že i v režimu této smlouvy se prosadí zásada smluvní volnosti jejich stran ohledně sjednání podmínek a délky výpovědní doby (srov. § 2 odst. 3 obč. zák.). Právě vzhledem k tomu je nutno ve shodě s žalobkyní učinit předběžný právní závěr v tom, že jestliže žalovaný smlouvu 18. 3. 2026 vypověděl pro nezaplacení doplatku odměny 300.000 Kč + DPH za rok 2025 (z roční odměny 1.200.000 Kč + DPH), tak dle jejího čl. V odst. 4 (změněného dodatkem č. 1 ze dne 1. 9. 2017) činí výpovědní lhůta 1 rok, která běží od 1. 4. 2026 až do 31. 3. 2027. Na tomto místě lze proto znovu opakovat, že pro účely nařízení předběžného opatření žalobkyně dostatečně osvědčuje, že závazkový vztah založený smlouvou stále trvá a dosud nezanikl.

9. Právě z tohoto pohledu se návrh žalobkyně na nařízení předběžného opatření jeví ve smyslu § 102 ve spojení s § 75c odst. 1 o. s. ř. důvodný, neboť jeho smyslem je okamžitě stabilizovat poměry mezi účastníky do doby, než bude ve věci samé rozhodnuto o důvodnosti žaloby, resp. výpovědi smlouvy, příp. o otázce jejího skončení či dalšího trvání. Tím spíše tedy v prokázané situaci, kdy by výpovědní doba měla skončit až 31. 3. 2027, ale žalovaný už nyní zamezil žalobkyni v plnění smlouvy a realizaci prohlídek dle ní.
10. Na tom nic nemění okresním soudem v zásadě správně uvažovaná skutečnost, že ke dni vydání napadeného usnesení žaloba nebyla ve svém petitu procesně bezvadná. Tento nedostatek bylo možno i později napravit postupem dle § 43 odst. 1 o. s. ř., a to právě s ohledem na rozpor mezi žalobním petitem a žalobními tvrzeními (a k tomu už i navíc došlo na základě okresním soudem připuštěné změny žaloby).
11. Nařízení předběžného opatření se pak jeví tím spíše namístě i vzhledem k vysoké organizační náročnosti a nákladnosti zajištění prohlídek (jež za tím účelem byla dosud vyvinuta žalobkyní), včetně zajištění jejich bezproblémové kontinuity, i vzhledem k dosavadní dlouhodobé, cca 15 let trvající, velmi široké a v zásadě bezproblémové spolupráci mezi účastníky v tomto směru. Jinak řečeno, jestliže žalovaný od 19. 6. 2026 žalobkyni zamezil v další realizaci organizačně i finančně vysoce náročných prohlídek kláštera, ačkoliv smlouva o nich měla výpovědí zaniknout až 31. 3. 2027, bylo namístě předběžné opatření nařídit z důvodu prokázané, zatímní úpravy poměrů mezi účastníky tak, aby byl zachován dosavadní, cca 15 let trvající pokojný stav.
12. Nicméně okresní soud ve smyslu všech výše uvedených hledisek o návrhu žalobkyně uvažoval jednak nesprávně, vadně a nepřezkoumatelně, neboť je prakticky úplně pomínul, ačkoliv na ně žalobkyně upozorňovala už v odst. 6, 7, 15 a 51 žaloby. Uvažoval o něm však i dosti izolovaně, když ve své podstatě vycházel jen z toho, zda a jaký finanční přínos by z dalšího pokračování prohlídek pro žalobkyni plynul, resp. o jaký by byla jednáním žalovaného zkrácena (a toliko na tom postavil své zamítavé rozhodnutí).
13. Za této procesní situace tudíž krajskému soudu nezbylo, než napadené usnesení podle § 219a odst. 1 písm. a/, b/ o. s. ř. v odvoláním napadeném výroku I a na něm závislém výroku III zrušit jako vadné a věc v tomto rozsahu souladu s § 221 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. vrátit okresnímu soudu k dalšímu řízení. Krajský soud totiž nemohl sám předběžné opatření nařídit, neboť by tím popřel zásadu rovnosti účastníků řízení, přičemž neshledal žádné výjimečné okolnosti pro opačný, mimořádný postup (viz aktuálně např. nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 1. 2026 sp. zn. II. ÚS 3143/25, bod 23 a 24 odůvodnění či jeho nálezy ze dne 7. 8. 2025 sp. zn. I. ÚS 1785/25, body 17 až 20 odůvodnění apod.).
14. V dalším řízení okresní soud znovu a bezodkladně rozhodne o návrhu žalobkyně, přičemž bude přihlížet i k veškerým tvrzením a důkazům, jež žalobkyně uvedla a předložila v tomto odvolacím řízení, resp. po vydání napadeného usnesení (§ 75c odst. 4 o. s. ř.). Vyslovený právní názor krajského soudu jako soudu odvolacího je pro okresní soud závazný (§ 226 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. f/ o. s. ř.).

Hradec Králové 13. července 2026

JUDr. Igor Pařízek v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted]